

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulum XX. Si beneficia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

que ex gratia, & favore erga ipsum, talis favor latam interpretationem meretur; verumtamen excipi debet, nisi dispensatio versetur circa materiam valde præjudicialem, aut noxiam, præsertim Ecclesijs, quandoquidem omnis gratia Principis ita intelligi debet, ut quàm fieri potest, non tendat in aliorum, præsertim communitalis, aut Ecclesiæ, seu directè seu remotè præjudicium, ac damnum, prout *Anchoran. hic* notat n. 4. *Felin. in c. postulasti n. 11. de rescriptis, Sanchez. cit. disp. n. 3.* Cùm itaque beneficiorum pluralitas Ecclesijs valde noxia sit, atque ministrorum paucitatem, inæqualitates, ac querelas, atque divini cultus diminutionem concilians, ideo facultas dispensandi in tali pluralitate strictam habere debet interpretationem. Vide, quæ docui *lib. 1. tract. 4. c. 23. n. 6. & 7.*

CAPITULUM XX.

Si beneficia.

PARAPHRASIS.

Si accidat, ut postquam Papa beneficia contulit, vel ea collationi suæ reservavit, ordinarius collator ejus rei ignarus, eadem beneficia alijs contulerit, qui propterea beneficia sua priora propter incompatibilitatem, vel pluralitatem resignarunt, hoc casu, ne inculcata ignorantia eis damnosa sit, statuit hic Bonifacius VIII. ut si ipsi post cognitam Papæ collationem, vel reservationem beneficia, ita sibi de novo collata, dimiserint, ad priora sua beneficia, non obstante, quòd jam alijs personis collata fuerint, liberè revertantur; sin autem difficultatem exhibeant in illis dimittendis, ipsis ad priora revertendi facultas interclusa sit; & idem observandum circa alios, qui ab his dimissa beneficia dimiserunt, ut si sine difficultate restituant recens accepta, ad priora dimissa liberè reverti possint, alioquin verò non possint.

SUMMARIUM.

1. *Papa collatio aut reservatio impedit inferiorem Ordinarium, quo minus validè conferre possit, tamen rei ignarus sit, ita ut per solam manus appositionem fiat tale beneficium affectum Papæ.*
2. *Redire potest ad beneficium resignatum, qui ex falsa causa per prohibitionem ignorantiam beneficio priori renuntiavit.*

NOtandum primò. Collatio, vel reservatio Papæ impedit, quò minus inferior ordinarius collator validè beneficium tale conferre possit, tamen rei ignarus sit. Ratio perit debet ex prærogativa potestatis Papalis, per quam præveniendò, collationem beneficiorum, aut eadem suæ collationi in futurum reservando, liberè potest alios inferiores ordinarios impedire. *argum. c. 2. hoc lib. & tit.* Addendum verò est, beneficia fieri affecta seu impedita, quò minus ab inferiore conferri possint, non solum per collationem, & reservationem Papæ veram, & validam, sed etiam per solam manus appositionem, ut si Papa alicui beneficii commendam dederit, beneficii renuntiationem acceperit, aut beneficium contulerit, vel conferri mandarit, tamen collatio seu provisio ob personæ inhabilitatem irrita sit, vel mandatum de providendo executioni non detur, quia subreptitium est, aut quia mors intervenit, vel ob aliam causam, seu impedimentum; in tali casu manet beneficium affectum Papæ, prout ex multorum sententia docet *Garzias p. 5. c. 1. §. 2. Cæter in Regul. 8. Gloss. 19.* quamvis *Francus hic n. 1. Abb. in c. intern. 10. de excessib. prelatorum. Petrus Gregorius Tholosanus, de re beneficiar. 24. n. 18.* doceant, si Papa beneficium non reservavit, & collatio ab ipso, vel ad mandatum ejus, à delegato, vel executore facta, irrita fuit, collationem ad Ordinarium reverti; quare secundum hanc sententiam juxta Germaniæ concordatam,

wordata, si intra tres menses post vacationem per mortem, in loco beneficii cognitam, provisi beneficii fiat quidem à Papa, sed invalidè, ordinarius postea conferre poterit: sedque etiam idcirco, quia clausula concordatorum, ut nisi intra tres menses, auctoritate Apostolicâ provisum fuerit, ordinarius liberè disponere possit, favorabilis censeri debet, quippe in Ecclesiarum utilitatem adjecta, ne beneficia diu vacare contingat, & ideo intelligi debet de provisione valida.

Porrò si collatio Papæ effectum consecuta sit, videlicet per acceptationem provisi, tamen is ante adeptam possessionem moriatur, certum esse debet, quòd beneficium vacet per mortem hujus provisi, adèd ut si ea contingat in mense ordinarij, is ad collationem procedere possit, prout etiam *Tolesanus cit. loco significat.*

Notandum secundò. Si quis beneficio renunciet ex falsa causâ per probabilem ignorantiam, quia bonâ fide existimat collationem alterius beneficii validam fuisse, redire potest ad beneficium resignatum. Ita *Dominic. hic in principio, Franc. n. 3.* Ratio est, quia resignatio censetur fieri sub tacita conditione, si posterioris beneficii collatio valeat, prius habitum resigno; deficiente autem conditione, deficit actus, prout videre est apud *Parisium lib. 1. q. 3. n. 33.*

CAPITULUM XXI.

Non potest

PARAPHRASIS.

Si Clericus dispensationem impetret super beneficiorum pluralitate, & vel modicum beneficium retineat, dispensatio ei non prodest: deinde si Pontifex alicui indulgeat, ut duo beneficia curata, canonicè ipsi collata, recipere, ac simul retinere possit, intelligi id debet de duobus, quæ proximè post acceptum indulgendum ipsi collata fuerint, ita ut ad aliud (si fortè unum dimiserit) extendi ne-

queat. Denique si tibi à Sede Apostolica beneficium conferatur, cum clausulâ non obstante, quòd antea beneficium habeas, non ideo tecum super beneficiorum pluralitate, seu ut duo beneficia simul retinere possis, dispensatum censetur, quandoquidem expressio illa, seu adjecta clausula, id solum operatur, ut impetratio beneficii secundi subreptitia censeri non debeat.

SUMMARIUM.

1. *Qualitas tacita, cujus expressionem jura, vel stylus curia, necessario requirunt, vitiat gratiam.*
2. *Et si cum aliquo dispenseretur, ut possit duo beneficia curata simul retinere, intelligi debet dispensatio talis de duobus proximè recipiendis.*
3. *Gratia Principis in dubio ita intelligi debet, ut dispensationem contra jus non inducat.*

Notandum primò. Taciturnitas qualitatis, cujus expressionem jura, vel stylus curia necessario requirunt, dispensationem, & quamvis gratiam vitiat, tamen, eâ qualitate etiam expressâ, Papa gratiam fecisset. Ita ex communi *Dominic. hic. Franc. n. 2.* & docui *lib. 1. tract. 4. c. 22. n. 18.* propterea, quia expressio talis qualitatis est quasi forma legitimæ postulationis, quare non valet dispensatio impetrata super beneficiorum pluralitate, nisi omnia etiam modica, quæ habentur beneficia, narrata sint, sicuti hic dicitur in principio; neque valet impetratio beneficii secundi, nisi impetrans mentionem faciat, de beneficio etiam modico, quod obtinet, vel ad quod jus habet, sicuti dicitur in fine *cap. & in c. si motu 23. hoc tit.*

Addendum insuper primò. Quòd etiam pensionis mentio facienda sit, si in titulum beneficii designata fuerit, uti videre est apud *Cokier in regul. cancellaria 61. Garziam p. 1. c. 5. n. 81.*

Adden-